

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

Oslo 16.09.2014

En uttalelse fra Rådet for psykisk helse til høringsnotatet «fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten»

Vi har mottatt høringsnotatet «Fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten» til høring. Vi vil vektlegge spesialisthelsetilbudet til mennesker med psykiske helseproblemer i vår høring. Det er positivt med tiltak som kan bidra til å korte ned ventetiden på helsehjelp i psykisk helsevern, men tiltakene må samtidig sikre god og helhetlig hjelp.

Rådet vil framheve fem hovedmomenter knyttet til forslaget om fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten:

1. Retten til individuell plan for mennesker med behov for langvarig og sammensatt helsehjelp må opprettholdes også ved fritt behandlingsvalg

Pasienter som velger fritt behandlingsvalg, må ha rett til individuell plan ved behov for langvarige og sammensatte tjenester. Rådet for psykisk helse ser ingen grunn til at retten til individuell plan skal falle bort selv om en pasient velger å la seg behandle ved en privat helseinstitusjon som inngår i det offentlige tilbudet om fritt behandlingsvalg. Mennesker med behov for helsehjelp fra psykisk helsevern eller rusfeltet, har ofte behov for en bred tilnærming til behandling med mange ulike tjenesteytere fra ulike behandlingsnivåer og instanser. Den enkelte må selv få være involvert i etablering og koordinering av disse tjenestene gjennom individuell plan.

2. Et fleksibelt behandlingstilbud som tar høyde for endringer i symptombilde og behandlingsbehov

Kvalitativt gode tjenester i psykisk helsevern er tjenester som gis når brukeren trenger det og nær der han eller hun bor og lever sitt hverdagsliv. Det kan synes som om forslaget til fritt behandlingsvalg bygger på en antagelse om at mennesker med psykiske lidelser først blir utredet og får en klar diagnose som så utløser en vifte av entydige behandlingsalternativer vedkommende kan velge imellom og motta ved en behandling sinstitusjon. Dette er sjeldent tilfelle. Symptombildet kan variere over tid og behandlingsbehovet likeså. Ordningen vil derfor ikke være egnet for det store flertall av mennesker med behov for helsetjenester i psykisk helsevern.

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

3 Kvalifiserte spesialister i hele tjenestetilbudet innenfor rusfeltet og psykisk helsevern.

Allerede i dag er det vanskelig for helseforetakene å sikre tilstrekkelig kvalifisert personell til psykisk helsevern og rusbehandling i hele landet. Ordningen med fritt behandlingsvalg må derfor gjennomføres på en måte som ikke trekker spesialistressurser ut av den offentlige spesialisthelsetjenesten.

4 Kvalitetssikret og samlet oversikt over pasienter på ventelister

Dagens ventelistesystem i psykisk helsevern er ufullstendig og uoversiktlig. Rådet for psykisk helse har i mange år påpekt problemet knyttet til manglende ventelister og manglende koordinering av ventelister for pasienter med rett til behandling hos psykolog eller psykiater med offentlig avtale. Et kvalitetssikret system for oversikt over pasienter på venteliste må på plass før et slikt tiltak iverksettes.

5 Døgnbehandling innen psykisk helsevern for barn og unge

Vi savner omtale av den tidligere ventetidsgaranti for barn og unge under 23 år med psykiske lidelser og/eller rusavhengighet, jf. Ot.prp. nr. 53 (2006–2007) *Om endringer i pasientrettighetsloven m.m.*, i høringsforslaget.

Det fremgår av høringsnotatet at fritt behandlingsvalg i første omgang skal innføres for døgnbehandling innen psykisk helsevern og rusbehandling. Innen psykisk helsevern for barn og unge, skjer den overveiende del av behandlingen poliklinisk (ca. 96 prosent). Det finnes imidlertid fortsatt flere døgntilbud med en ventetid for innleggelse på mellom 2 og 20 uker (kilde:frittsykehusvalg.no).

Vi ber om at det i lovforslaget klargjøres hvorvidt fritt behandlingsvalg også skal gjelde for døgnbehandling innen psykisk helsevern for barn og unge, og på hvilken måte dette kan bidra til å skape helhetlige og sammenhengende tjenester til sårbare barn og unge.

Med vennlig hilsen

Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo
Besøksadresse: Dronningens gate 13, 0152 Oslo
Tlf 23 10 38 80 Faks 23 10 38 81
post@psykiskhelse.no www.psykiskhelse.no
Bank: 1609.08.79875 Org.nr. 971524499

Medlemsorganisasjoner: ADHD Norge, Aurora - Støtteforening, Bipolarforeningen Norge, Hvite Ørn, Interessegruppa for Kvinner med Spiseforstyrrelser (IKS), LLH - Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifille og transpersoner, Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse, Mental Helse, Mental Helse Ungdom, Kirkens SOS, Kirkens Sosialjeneste, Norges Røde Kors, Norsk Tourrette Forening, Rådgiving om Spiseforstyrrelser, Voksne for barn, Den norske legeforening, Fagforbundet, Fellesorganisasjonen (FO), Norsk Ekgoterapeutforbund, Norsk Fengsels- og Fromsorgsforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk Psykiologforening, Norsk Sykepleierforbund, Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetene i Agder, Bergen, Oslo og Tromsø.